

Sorunuz Söylüelim

GAZİ MERT

SUALLERE CEVAPLAR

● KADINLARIN AÇIK GEZMESİ:

Amasya, Taşova kazasından sayın Ahmet AYDÖNER: «İslâm Dinine göre kadınların kol - bacak açarak fors yapmaları (açık gezmeleri) günah değil mi? Dinimiz buna ne diyor? Bu hususta bilgi vermenizi saygılarımla arz ederim.»

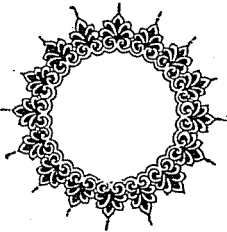
İslâm'da kadının örtünmesi münakaşaya meydan verilmeyecek şekilde açık ve sarıhtır. Ama nedense günümüzde istikrar bulmayan, daimi münakaşa ve çatışma mevzularından biri de kadının örtünmesidir.

İslâm anlayışına göre kadın kötülük için yaratılmış "şeytânî" bir varlık değildir. Bilâkis kadın; İslâma ilk inanan, İslâm uğrunda şehit olan muhterem insandır. Peygamberimiz: "Cennet annelerin ayakları altındadır" buyurmakla yüce dinimiz İslâmiyyetin kadına verdiği değeri belirtmiştir. Ancak: Kadın; vücudunun güzelliği, hislerinin nezâketi, gönlünün sâfiyet ve samimiyyeti yüzünden istismâr edilmeye, aldatılmaya ve böylece kıymet ve asâletini kaybetmeğe müsâittir.

Her zaman ve mekânda istismar kırbacını ellerine alan insanlık ve İslâmlık düşmanı madrabazlar bu alanda da boş durmamışlar, kadının namus, iffet ve şerefine ağır bir darbe indirmişler, "Kadın hakları, hürriyet, moda" terâneleri altında onu yaratılışına zıt bir hayat tarzına sürüklemişler, aile müessesesini zayıflatmışlar, Müs'üman - Türk genç kız ve kadınlarının İslâm'ın potasında eridikten sonra meydana getirdikleri millî kıyafetlerine de dil uzatıp onları kendi öz yurtlarında en acıklı gurbete düşürmüşlerdir.

Şurası acı bir gerçektir ki; bugün için kadına - asrımızın menfi ve menfur telâkkilerinden olarak - bir rek'âm vâsıtası nazariyle bakılmaktadır. Kadınlı alâkası olmayan yiyecek, içecek, makina, san'at ve ticâretle ilgili eşya ve müesseses ilânlarında; afişler'inde çirliçiplak kadın resim'eri teşhir edilmektedir. Bu hal; iffetli kadın ve kızlara, annelere, zevcelere ve bütün insanlığın haysiyetine dokunacak, dokunması lâzım gelen çok acı bir durumdur. Bu durumun tek sebebi de bizce, kadının cemiyet içindeki yüksek mevkiini bilmemesinden, basit bir hürriyyeti kullanabilme serbestisi altında açılıp - saçılmasındadır.

Halbuki açıklığın hürriyet olarak tavsifi doğru olmasa gerçektir. Çünkü kadın, bu konuda tam bir hürriyete sâhip olan erkekten çok daha ileri gitmiş, onun açmaya lüzum görmediği yerleri açmıştır. Demek ki burada; nefsin, şehvetin, modanın, yabancı erkeklere hakimiyeti bahis konusudur. Kadın vücudunun dişiliğini gösteren özelliklerin karşı cins'e büyük ölçüde tesir icra ettiği inkâr edilemez bir gerçektir. O halde öbür taraftan da erkekler mahkûm... Hürriyet adı altında hürriyetsizlik, esâret...

Kur'an-ı Kerimde mahrem olmayan erkek ve kadınların birbirlerine bakmamaları ve örtülmesi gereken yerleri birbirinden sakındırmalarına dair olan âyet'lerde ifadeler çok nazik ve hürmetkârdır. Hiçbir zaman insan korkunç bir varlık, ırz ve namus düşmanı olarak görülmemiş ve ahlâksızlık kaynağı kabul edilmemiştir. Örtünmeye dair emir ve yasaklardan öyle anlaşılıyor ki, bu hususta daima ihtiyatlı olarak hareket edilmiş ve kalbinde "fuhuş hastalığı" muhtemel olan kimselerin hırsını kesmek prensibi göz önünde bulundurulmuştur. Mü'minlerin gözlerini mahreme kapamalarını emreden âyette "Bu kendileri için daha temiz ve nezih bir harekettir." buyrulur. Yine bu konuda mü'minlere verilen bir talimatta; "Bu hem sizin kalpleriniz, hem onların kalpleri için daha nezih bir harekettir" denilmektedir. Mü'min kadınların sokağa çıkarken baş örtülerini üzerlerine almalarını emreden âyette ise: "Bu, onların tanınip eziyet edilmemelerine (kendilerine sarkıntılık yapılmamasına) daha uygundur" denir.

O halde, "Müslümanlık örtünmeyi emretmekle kadını değersiz bir varlık kabul etmiş, onun hak ve hürriyetlerini elinden almıştır" sözü doğru olamaz. Aksine İslâm dini, örtünmeyi emretmekle: kadını muhafaza etmek, onun kıymetini artırmak ve hürmete lâyık bir insan olduğunu isbat etmek istemiştir.

"Kadın heyecanlarıyla yaşar. Kalpleri deşikendir. Aynı noktada durmaz. Kadının ruhu bend-siz bir nehirdir. O nehre malik olabilmek için onu bendlemek lâzımdır. İşte örtü budur." (İslâm'da Kadın. Bekir Topaloğlu).

İslâm'da kadının örtünmesi denilince; nedense hemen akla peçe ve çarşaf gelmektedir. Halbuki İslâm'da farz olan peçe ve çarşaf değil; kadının bütün vücudunu, vücut hatlarını belirtmeyecek şekilde örtmesi; göğüs, kol, bacak açmadan, dışarıda erkeklerin hissiyatını tahrik etmeyecek şekilde giymesi; ince, dar, mahrem erkeklerin dikkatini celbedecek şekilde süslü, renkli şeyler giymemesi, elbise ve saç biçiminde erkeklere benzemeye çalışmaması, kadınlık cazibesini belirten her şeyden sakınacak şekilde giyinmesi lâzımdır. Farz olan budur. Ve birçok İslâm memleketlerinin üniversitelerinde okuyan genç kız'ar bunu pekâlâ en güzel şekilde tatbik etmektedirler. Peygamber Efendimiz kadınlara (entarilerinin altına kadınlara mahsus) pantolon giymelerini tavsiye ederdi... Roblarsa hiç olmazsa bacakların ortalarına kadar imnelidir.

İslâm Dinine göre kadınların kol bacak açarak fors yapmalarının İslâmlık ve insanlık ölçüleriyle bağdaşamayacağı hususunun açıklanması bundan ibaret değildir. Bu hususta söylenecek daha pek çok söz vardır. Lâkin sayfalarımızın kıfayetsizliği sebebiyle daha fazla izahat vermekten mahrumuz. Son söz Allah ve Resûlünün;

Allah buyuruyor: "Ey Rasûlüm!... Mü'min kadınlara da söyle!... Gözlerini haramdan sakınsın'ar. Ve ırzlarını korusunlar. Zinetlerini (süs eşyalarının takıldığı boğaz, baş, gerdan, kol... gibi yerlerini açıp) mahrem olmayan (yani dinen nikâhlanması caiz

olan yabancı) erkeklere göstermesinler. Ya'nız yüz ve elleri bu hükmünden müstesnâdır. Baş örtülerini yakalarının üstlerini kapayacak şekilde örtsünler. Yürürken de gizleyecekleri zinetleri bilinsin diye kırtarak yürümesinler."

Allahın Rasûlü buyuruyor: "Allah bülûğa ermiş kadının namazını başörtüsüz kabul etmez?"

Allahın Rasûlü buyuruyor: "Kadınların örtünmesi gereklidir. Sokağa çıkınca şeytan onu daha cazip gösterir."

Allahın Rasûlü buyuruyor: "Cehennemliklerden 2 zümre vardır ki, bunları (dünyada henüz) görmedim. Bunlardan birisi sığır kuyruk'arı gibi kurbağlar tutarak onlarla insanları döver. (ta'zir ve ta'zib) ederler.

Diğer bir kısmı; kadınlardır ki; gerçi giyinmişlerdir, fakat çıplak görünürler. (Vücut hatlarını gösterecek şekilde giyinirler) başka kadınları da kendileri gibi yapmağa teşvik ederler. Bunların başları; içine doldurdıkları bezler ve saçlarla deve hır-güçlerine benzer. İşte bunlar ne cennete girerler. Ve ne de pek uzak mesâfeden intişar eden râyihâsını koklarlar (koklayamazlar.) (Müslim. R.Z.S. c. 3. No: 1664).

Allahın Rasûlü buyuruyor: "Kadın bülûğa erdikten sonra, yüzünden ve ellerinden başka yerinin yabancıya görünmesi câiz değildir."

Allah buyuruyor: "Ey Peygamber!... Zevcelerine, kızlarına ve mü'minlerin kadınlarına söyle: (Dışarı çıktıkları zaman) üstlerine, kendilerini örten dış elbiselerinden giysinler. Bu onların tanınip (namuslu, hür kadınlar olduğu bilinip) ezâ edilmemelerine daha uygundur. Allah çok yargılayıcı, çok esirgeyicidir."

Sorunuzun cevabını yukarıdaki izahatımızın ışığı altında değerlendirmenizi temennî ederiz.

Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i Şeriflerin havası içinde hoşça kalınız.

● DIŞ DOLGUSU:

İstanbuldan sayın N. TURINAY : "Saadet-i Ebediyye adlı kitapta mezhebimizce dış doldurmanın yasak olduğu dolayısıyla gusul abdestinin kabul olmayacağı 102 - 113. sahifelerinde beyan ediliyor. Gerçek bu mudur? Yoksa nedir? Şu anda dış-lerim dolgulu ise gusulsüz mü geziyorum? Kıldığım namazlar, yaptığım ibâdetler boşa mı gidiyor? İmam-ı Âzam ebû Hanifenin veya başka hanefi bülüklerinin bu hususta fikri nedir?"

Diş dolgusu mevzuunu enine - boyuna incelemiş ve bu hususta geniş mâlûmatı daha önceki sayımızda bildirmiştik.

Sorunuzun cevabını orada bulacağınızı ümit eder, Yıl 1, Sayı 11, Haziran 1968 İslâm Medeniyeti Mecmuasının 36'nci sahifesine bakmanızı temennî ederiz.

● TEK BAŞINA BAYRAM NAMAZI

KILINABİLİR Mİ ?

Adana'dan sayın İbrâhim AKMAN : "Bayram namazının dokuz tekbir iki rik'at olduğunu ve bunun cemaatla kılınacağını biliyoruz. Bazı kimseler,

bunun tek başına kılınabileceğini söylüyorlar. Mezhep imamları niçin bu hususu ele almamışlardır? Çok meşrû bir sebepten dolayı bayrama yetişemeyen ve ilâ kılmak isteyen kimse ne yapmalıdır? Mezhepler ne diyor bu hususta? İzahl ederseniz minnettar kalırız.”

İbni Abbas (R.A.) dan rivâyet edilen: “Peygamber (S.A.V) bayram günü iki rek'at namaz kılmış, onlardan evvel ve sonra namaz kılmamıştır.” Hadis-i Şerifi bayram namazının 2 rek'at olduğuna delildir ve bu, bayramı imamla beraber câmide kılana şâmilidir.

Bayram namazına yetişemeyenler için ise, mes'ele ihtilâflıdır. Birçok âlimler; “Bayrama yetişemeyen kimse, bayram namazını 2 rek'at olarak kazâ eder” diyorlar.

İmam-ı Ahmed Hanbel ile Sevrî'ye ve diğer bazı ülemâya göre, bayram namazına yetişemeyen bir kimse, bayram namazını dört rek'at olarak kaza eder. Ve delilleri; Peygamber Efendimizin İbni Mes'uttan rivâyet edilen şu Hadis-i Şerifidir; “Kim bayram namazını imamla kılmaya yetişemezse onu dört rik'at olarak kulsın..”

Bazılarına göre; ovada kılsa iki rek'at, evinde kılsa dört rek'at kılacaktır.

Hanefi mezhebinin müessisi Ebû Hanife (80 - 150) ye göre; yalnız başına bayramı kazâ etmek vâcip değildir. Mamâfi isteyen kaza edebilir ve zâit tekbirleri almaksızın 4 rek'at kılar.

Şafilere göre; Bayram namazı kazaya kaldığı şekilde yâni; iki rek'at olarak ve ne zaman olsa kılınır. Yalnız zevâlden önce kılırsa edâ, sonra kılırsa kazâ olur.

Hambelilere göre; İmamla bayram namazı kılamayan kimse istediği vakitte, kazâyâ kaldığı şekilde kılar.

Malikilere göre; Bayram namazını imamla kılamayan artık onu kaza edemez ise de, onu sonradan kazâ olarak değil de, mendup olarak kılar.

● GEBELİK MÜDDETİ:

Ankara'dan sayın Süleyman ÖZSOY : “Hanefi Mezhebine göre, herhangi bir kadının gebelik müddeti ne kadardır? Bunun bir ölçüsü var mıdır? 9 ayı geçtikten sonra bir çocuk dünyaya gelirse bunun izahı nasıldır?”

İslâm Hukûkunda Hanefi Mezhebine göre azamî gebelik müddeti iki sene, asgarî 6 aydır.

● ÇOCUĞUN BABASI KİM?

Eskişehir'den sayın Osman SAYARSOY : “Bir hastaya 1 veya 2 kilo kan veriliyor. Kan alınan şahıs sarhoş olsa, hasta da helâl ve haramı arayan bir kimse olsa, bu iki kilo kandan meydana gelen kuvvetle Allah çocuk ihsân etse, çocuğun babası acaba hangisidir?”

Çocuğun babası, kan alınan şahıs değil, kan verilen hastadır. Zira bir çocuğun doğumu için ancak ve yalnız kan kâfi değildir.

● DIŞ KAPLATMAK:

Ortaköy'den sayın Erdem TUĞRAL: “Halkın çok sevdiği ihtiyar bir hoca dış takdırmanın kat'iyen dinde yeri olmadığını, dış doldurtan, kaplatan

veya takdıranların bunları mutlaka sökmelerinin icap ettiğini söyleyip halka dişlerini söktürüyor. Sizden ricamız; şimdiye kadar bu mevzûda verilen fetvalar ve bu mevzu' ile ilgili Hadis, İcmâ-ı Ümmet, Kıyas-ı fukaha'yı sütunlarınızda yazmanızdır.”

Bu mevzu ile ilgili geniş malûmat; İslâm Medeniyeti Mecmuasının Yıl: 1, Sayı: 11, Haziran 1968 Sorunuz Söylüelim sahifesinde İsviçre'den bir okuyucumuza verdiğimiz cevapta mufassal şekilde anlatılmıştır. Oraya bakmanız tavsiyemizdir.

● ANA KARNINDAKİ HAYVANIN SATILIP

SATILMAMASI:

Ankara'dan sayın Necati TUFAN : “Ana karnındaki bir hayvan yavrusunun satılıp satılmayacağı hususunun açıklanmasını, bu hususta mezheplerin görüşlerinin bildirilmesini saygıyla rica ederiz.”

Hayvanların karnındaki ceninleri satmak İslâma göre icmâen haram'dır. Bu husus, Peygamber Efendimizden sâdir olan birçok hadisi şeriflerle ve mezhep imamlarının görüşleriyle sâbittir.

Ebû Said-i Hudri (R.A.) den rivâyet edildiğine göre Peygamber (S.A.V.); Hayvanlar yavrulayınca ya kadar karınlarındakini satmaktan nehyetmiştir.

Yine **Ebû Hüreyre** (R.A.) den rivâyet olunmuştur ki; **Rasûlullah** (S.A.V.); dışı devenin karnındaki cenin'leri satmaktan nehi buyurmuştur.

Bu hususta daha birçok Hadis-i Şerif serdetmek mümkün... Lâkin sütunumuz kifâyetsiz olduğu için bu Hadis-i Şerifle yetiniyor ve Mezhep imamlarının bu husustaki görüşlerini takdim ediyoruz:

Hanefilere göre; bir hayvanın karnındaki yavruyu ve doğacak yavrunun neslini satmak bâtıldır. Çünkü bu, mal değildir.

Şafii ve Hambelilere göre; bu alışveriş bâtil değil fâsittir. Bununla beraber onlara göre alışverişin bâtili ile fâsıtı aynı mânâyâ gelir ve ikisi de haram'dır.

Hanefiler ve Hambelilere ve lûgat ülemâsından bir cemaata göre, yasak edilmenin illeti, ortada mal diye bir şeyin bulunmaması ve teslimi muktedir olmamasıdır.

İmam-ı Şafii ve İmam-ı Mâlik: “Bu satışın yasak edilmesi, devenin kıymeti doğup meydana gelinece kadar te'cil olduğundandır” demişlerdir.

● MUSTAFA KEMAL:

Ankara Hacettepe Üniversitesinden sayın Alparslan ÖZYAZICI: “Atatürk Anadolu'ya ne sıfatla gönderilmiştir?”

M. Kemal Anadolu'ya; zaman - zaman Kıprdanışlar hâlinde olan Türk Milletini teşkilâtlandırmak için 3. Ordu Müfettişi sıfatıyla bizzat Sultan Vahdettin tarafından gönderilmiştir.

Bu hakikat Sultan Vahdettinin başkâtipliğinde bulunmuş ve hâtirâtı Cumhuriyet Hükümetinin Tarih Kurumu tarafından bastırılmış olan **Ali Fuat Türkgeldi'nin Görüp İştiklaklerim** adlı eserinde, **Kâzım Karabekir'in İstiklâl Harbimiz** adlı eserinde, **Kadir Mısıroğlu'nun Kurtuluş Savaşında Sarıklı Mücâhitler** adlı eserinde ve daha birçok eserlerde vesikalarla isbat edilmektedir. Hatta **Nutuk'da** da bu hususa ait vesikalar mevcuttur. Ve yine halen Fransada ikâmet etmekte olan Osmanlı Hânedânından

Mahmut Şevket Efendi de M. Kemal'in tüm Tarih kitaplarında yazıldığı şekilde kaçarak değil, bizzat Vahdettin tarafından vazifeyle gönderildiğini ifşa etmiştir.

Sultan Vahdettin M. Kemal'i Anadolu'ya göndermek için lâzım olan parayı bizzat şahsi atlarını satarak temin ettiği, bu suretle elde edilen 40 bin altını M. Kemal'e vererek onu Millî Mücadelenin başında manen olduğu kadar maddeten de tehziz ettiği, bu kadar büyük bir meblağın normal bir hâlen Fransada ikâmet etmekte olan Mahmut Şevket Efendinin bu meblağın müteaddid yardımlarla harircih veya müfettişlik vazifesiyle ilgili herhangi bir tahsisat telâkki edilmesinin imkânsız olduğu, 400 bin altına yükseldiğini ifşa ettiği Kadîr Mısıroğlu'nun Sarıklı Mücahitler ad'ı eserinde arşivinden alınmış vesikalarla isbatlanmaktadır.

400 bin altın... Ve işte Sultan Vahdettin M. Kemal'e verdiği ve düşmana karşı "Asker, memur ve halk" ın yekvücut olarak mücadele etmelerini bildiren Hatt-ı Hümayûnun sûreti:

Yâverân-ı Şehriyarımdan Erkâm Harbiye Mirli-vası Mustafa Kemâl Paşaya;

Harbi Umûminin mütefikin hesabına ziyâ üzerine tahassül eden vâzîyet-i siyâsiye, ecdad-ı ızâmmın mülkünü ve makam-ı Hilâfet ve saltânatını müşkül ve tehlikeli bir sahaya sürüklediğinden hükümet-i seniye'min kararı ve hile tâyin olunduğubir, M. Kemal'in hareketinden üç gün öncesinin ta'sûniyyetini, te'yid ve mülkünü eyâdi-i mütearrıruz mintıkada âsâyişi te'min ve maraza-i Şahâne me mugâyir ahvâlin hudûsunu men' ile cümleten zından tahlisi için yekvücut olarak hareket edilmedef-i sâile ezl-i cehd-ü gayret ederek milletimin masini, selâm-ı şâhânemle asker ve memurîn'e ve ehâliye tebliğini irâde ettim.

Mehmet Vahdettin.»

(Kurtuluş Savaşında Sarıklı Mücahitler, Sahife: 44)

Yukardaki eserin yazarı bu vesikânın tarihinin 14 mayıs 1919 olduğunu, yani İzmir'in işgelinden rihi olduğunu zikretmektedir.

Aynı eserin 47. sahifesinde de Mustafa Kemal'e Sultan Vahdettin'in emriyle verilen bu paralardan birine ait olup, Mustafa Kemal tarafından tanzim ve imzâ edilmiş muvakkat bir senedin suretini görmekteyiz ki aynen şöyle:

Dahiliye nezareti

Husûsî

Adet

1.000 ...

Yalnız bin Lira'dır.

Asâyiş-i dâhiliyyede görülecek lüzum üzerine sarfedilmek ve bâdehû teferrutlu hesap ile tebdil olunmak üzere işbu bâlâda muharer bin lirayı Osmanînin Dâhiliyye nezâret-i Celilesinden alındığını mübeyyin makbuzdur.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi:

Mirliva Mustafa KEMAL

Esâsen: Sultan Vahdettin'in Mustafa Kemal'i

bizzat vazifelendirerek teşkilât kurması için Anadolu'ya gönderdiği vâkısı onun nutkunda da zımnen ifâde edilmektedir:

«Bu vasî selâhiyyetin beni İstanbul'dan nef' ve teb'id maksadıyla Anadolu'ya gönderenler tarafından bana nasul tevdi edildiği mücib-i istiğrâbımız olabilir. Derhal ifâde etmeliyim ki; Bana bu selâhiyyeti onlar bilerek ve anlayarak vermediler. Herçi Bâdâbâd benim İstanbul'dan uzaklaşmamı arzu edenlerin icat ettikleri sebep hayâlisindeki âsâyişsizliği mahallinde görüp tedbir almak için Sam-sun'a kadar gitmek idi.» (Mustafa Kemal, Nutuk. Ankara 1928, sahife 7.)

Sultan Vahdettin tarafından sun'î bir Memuriyet ihdas edilerek Anadolu'yu Teşkilâtlandırmak için gönderilen M. Kemal'in geri çağırılması için düşman kuvvetlerinin yaptıkları baskılar, Vahdettin'in onu ne zor şartlar altında gönderdiği Sarıklı Mücahitler'de uzun uzun bahsedilmektedir. Bizimse bunları yazmağa sahifelerimiz müsait değildi. Ancak daha geniş bir fikir verebilmek için Mustafa Kemal'in 3. Ordu Müfettişi sıfatıyla Anadolu'dan Sultan Vahdettine gönderdiği bir çok telgraftan bir iki tanesini zikredeceğiz.

İşte Vahdettine çekilen 85 satırlık telgraftan bazı pasajlar :

«Mâbeyn-i Hümayun Cenâb-ı Mülûkâne Başkî-tâet-i Celilesi vasıtasıyla Atabe-i Hümayun-ı Cenâb-ı Pâdişâhiye:

Bâyük milletin ve mukaddes Hilâfetin inadı sahih ve yegânesi bulunan saltanat-ı Hümayunlarını C. Hak, masun-ı âfal buyursun!.. Şevketpenâhım!.. Memleketin bugün uğradığı âfât-ı tazyik ve tehlike-i inkisâm karşısında ancak Zatı Hümayunları başta olmak üzere, millî ve mukaddes bir kudretin sahyâ-i mevcûdiyyeti vatan-ı ve istiklâl-i devlet ve milleti ve hânedân-ı celil-us şânımız altı buçuk asırlık mübeccel tarihini kurtarabilir... ..İstanbul'dan en son müfarakat hareket edeceğim gün şeref mü'sûne nâil olmuştum.

... Dilhâh-ı Milkdâriyelerinden mülhem azim ve iman ile vazife-i âcizemde müdâvim bulunuyorum.

... Şu bir ay zarfında hemen tekmil Anadolu'yu şâhânelerinin vilâyet, elviye ve kazalarına ve huded boylarına kadar olan efkâr ve âmel-i millete ve tekmil kumandanların ve tabaka-i memûrinin hissiyât ve icratına vukuf ve nüfûz hasıl ettim. Binnetice, bâriz bir sûrette tahakuk ediyor ki; Millet baştan aşağı uyanık olup, istiklâl-i devlet ve milleti ve Hukuk-ı Âliye-i Saltanat ve Hilâfeti teyid için hâvi bir azim ve imân ile mücehhez bulunuyor. İstanbul'da iken milletin bu kadar kuvvetli ve az vakitte felâketlerden bu derece müteyakkız olduğunu tahayyül edemezdim.

... Şevketpenâhım!.. Bu evsaf ve vaziyette ve zât-ı akdes-i hümayunlarına revâtıb-ı lâyezâl olan millet-i necibelerine tamâmiyle istinat ve bilmuka-

bele bütün mânasıyla bu millî ve vicdânî kuvvete müzâheret olunur. Son Hatt-ı Hümâyunları umum milletin azim ve celâdetini artırmıştır.

... Yalnız şâyânı dikkat ve teessürdür ki; bu nezih Anadolu halkı bugünkü hassas devirde bile İstanbulda câri tehâlûf ve münâferet-i efkârdan ve ihtirâsat-ı fitnekârîden pek mütezzi bulunuyorlar. Filhakika İstanbul muhitinin tefessuha müsâit ah-lâkı ve bundan istifâdeyi bilen ecebiler devlet ve milletin imhâsı ve devlet ve millete ve padişâhına sadâkat ve fedâkâriyle hizmet kabiliyetinde olanların ortadan kaldırılması için pek ileri gitmek cür'etini gösteriyorlar... ..İşte vicdân-ı millîdeki intihâbât-ı ciddiye ve tecelliyât-ı cedîdeyi menfaat-ı istilâcüyânelerine münâfi gören İngilizler ve vatanın zararına da olsa İngilizlere mûmaşarâtı meslek edinen zayıf seciyelliler bu kere acizlerini biliğfal İstanbulla celbe teşebbüs ediyorlar...

... Binaenaleyh abd-i memlûkleri bittabi Mal-taya gitmek veyahut en hafif olarak hal-i atâlete mahkûm edilmek gibi ihtimaller karşısında bırakıldım ve bittabi buna muvâfakatta mâzurum ve eğer icbâr edilsem memuriyyet-i âcizânemden istifâ ederek kemekân Anadolu'da ve sine-i millette kala-cağım ve vazife-i vataniyyeme bu kere daha sarîh hatvellerle devâm edeceğim. Tâ ki Millet Mazhar-ı istiklâl ve saltanat ve hilâfet-i muazzama-i hümâyûnları masun-ı indirâs olsun. Sadâkat-ı âbidâne-min daima mütezâyid olduğuna itimad-ı şahânele-rini arz ve istivhâm'a mûcâseret eylerim.

Üçüncü Ordu Müfettişi, Fahri
Yâver-i Hazret-i Şehriyâri

Mustafa Kemal

(Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri: İstanbul 1945, cilt 1, s. 15)

4 Temmuz 1335 de Sivas Kongresinden önce Sivas vilâyetine çektiği telgraf ra hükûmet ve padişaha bağılılığının ve Padişah tarafından gönderilmesinin apaçık bir tezâhürüdür:

Cülûs-u Hümâyun-u Cenâb-ı Padişah-ı münasebet-i celâlesiyle Erzurumda makâmât-ı mülkiye ve askeriyenin tebrikâtını kabul ve idrâk ile mübâhiyim. Bu vesile-i mübecceli ile devlet ve milletin giriftâr olduğu vaziyetten tecelliyât-ı hasene ile halâs ve ecnam-ı mes'ûd ile mazhar-u feyz-ü felâh olmasını temennî eyleyerek arz-ı tebrikât eylerim.

Üçüncü Ordu Müfettişi ve Fahri
Yaver-i Hazret-i Şehriyâri

Mustafa Kemal

(a. g. e. sh. 65)

14.1.1920'de Padişah'ın vâkı rahatsızlığı sebebiyle de kendisine sıhhat ve âfiyet temnenisinde bulunmak üzere şu telgrafi çekmiştir:

Atebe-i Seniye-i Hazret-i Hilâfetpenâhiye;

Meclis-i milliyye teşrif-i şahânelerinden mahrum bırakan rahatsızlık bütün tabaa-yı hümâyunları meyânında, Hey'et-i temsiliyyemizi de pek ziyâde ducâr-ı teessür etti. Cenâb-u Hafız-ı Hakikî vücûd-u hümâyunlarını âfât-ı günüye ve semâviyeden masun buyursun. Âmin.

Anadolu ve Rumeli Müdâfâ-i Hukuk
Cemiyeti Hey'et-i Temsiliyesi nâmına,
Mustafa Kemal

(20 Ocak 1920 tarihli Hâkimiyet-i Miliye Gazetesi)

Yukarda serdettiğimiz vesikalar ve buna benzer daha birçok vesikalar, bağılılık telgraflarının zafere kadar her vesile ile temâdi edilmesi onun Anadolu'ya kaçarak değil, bizzat Sultan Vahdettin tarafından gönderilmesinin bariz bir şekilde ifadesi olsa gerektir.

Hoşça kalınız.

AĞLAT

Ağlat, akarak yaş silinir belki günâhım,
Ağlat, çekerek âh, açılır baht-ı siyâhım.

Ver, ver yaşı ver, sel gibi ırmak gibi
aksın
Âteş kesilip sonra melûl sînemi yakşın.

Güldük... Ne kazandık... Yine husrân,
yine feryâd,
Hicran dolu her hâtıra, hicran dolu her
yâd.

Son pâyesi gülmekse eğer arz-u
semânın,
Kopsun ve kırılınsın teli tanbûr-u
keman'ın

HAK nevbeti vurdukça yaşar kalbi
perişan,
AŞK derdine yandıkça bulur mevki-i
zîşân..

Ağlat ki yanan ben olayım derdine
aşkın.
Ağlat ki tebessüm bile eyler beni
şaşkın.

Son isteğidir senden efendim bu, Murâd'm.
Yanmak... Yine yanmak.. Ezelî derdine
aşkın.